

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Betydningen av økonomi i tre romaner av Jane Austen

Pride and Prejudice, Sense and Sensibility og Emma

Bachelor i allmenn litteraturvitenskap

ALIT2900

Institutt for språk og litteratur

Eir Marie Delphin Engell Akerhaugen

Juni 2020

Innhold

Innledning	4
Problemstilling	4
Primær-, sekundærmateriale og teori	5
Feministisk litteraturteori	7
Handlingsreferat	8
<i>Pride and Prejudice</i> (1813)	8
<i>Sense and Sensibility</i> (1811)	9
<i>Emma</i> (1815)	9
Kvinnesyn i bøkene	10
Mr. Bennets kvinnesyn	10
Wickhams kvinnesyn	12
Familien Ferrars' kvinnesyn	12
Noen kvinnelige karakterers syn og oppførsel	13
Betydningen av gode familieforbindelser	14
Å gifte seg for å oppnå gode forbindelser	16
Oppnå velstand	17
Lucy Steele	17
Mr. Wickham	18
Mr. Elton	19
Willoughby	20
Hvordan påvirker penger ens sosiale status?	21
Frykten for å ende som peppermø	22
Klasseperspektiv	24
Grunner til å gifte seg	25
Pengers betydning for ekteskapene	26
Avslutning	29
Referanser	31

Takk:

Til mamma for at hun er mammaen min og for alt det innebærer.

Til Crista som alltid gjør mer enn hva man forventer en engelsklærer fra videregående skal gjøre, og som generelt er en kul person.

Til brødrene mine, svigerinnene mine og pappa for at de lar meg bable i vei om litteratur og nikker tålmodig selv om de ikke skjønner noen ting av hva jeg prater om.

Til veilederen min, Knut Ove Eliassen, det har vært veldig gøy å få hjelp fra noen som har egen wikipedia-side.

«The person, be it gentleman or lady, who has not pleasure in a good novel, must be intolerably stupid» - Jane Austen, *Northanger Abbey*

Innledning

Jane Austen er en velkjent forfatter. Selv to hundre år etter at romanene hennes kom ut er de fortsatt høyst populære og Austens navn er ofte å finne på pensumlister for litteraturstudenter verden over. Romanene hennes handler om kvinner og familier i 1800-talls England, men likevel er det noe i dem som vekker interessen vår den dag i dag. Fordi romanene handler om kvinner, og Austen selv var kvinne, blir de ofte nevnt i forbindelse med feministisk litteratur. I denne oppgaven har jeg arbeidet med de tre romanene *Pride and Prejudice* (1813), *Sense and Sensibility* (1811) og *Emma* (1815). Ved å ta i bruk feministisk litteraturteori ser jeg på hvordan Austen viser feministiske tendenser i forfatterskapet sitt, og det jeg spesielt ser på i de tre romanene er hvordan økonomi påvirker ekteskapene som blir inngått. Kvinner på Austens tid hadde mye færre muligheter enn menn, og de var avhengige av å gifte seg godt for å bli forsørget. Lovene på denne tiden var skrevet slik at menn arvet, og ekteskap var derfor den beste muligheten kvinner hadde for å ikke havne i fattigdom. Dermed er økonomi i forbindelse med ekteskap et interessant tema å studere i Austens romaner.

Problemstilling

Oppgaven drøfter hvordan de kvinnelige karakterene blir påvirket av penger og hvilken innvirkning økonomi har på ekteskapene som blir inngått i romanene. Ved bruk av feministisk litteraturteori ser jeg på hvordan Austens feministiske tendenser kommer frem i romanene hennes. Spørsmålet som skal besvares er hvilken innvirkning økonomi har på ekteskapene som blir inngått.

Jeg har valgt å arbeide med tre romaner i denne oppgaven, for å belyse temaet fra ulike sider. Den første romanen er *Pride and Prejudice* fordi hovedkarakteren er en kvinne med egne meninger. Austen har selv kalt Elizabeth «as delightful a character as ever appeared in print» (Hughes-Hallet, 1991, s. 12), og ved å se på Elizabeths handlinger i kombinasjon med Austens tanker om henne vil jeg få frem hva Austen selv mener om ulike temaer. Jeg valgte *Sense and Sensibility* fordi hovedkarakterene blir direkte berørt av de strenge arvelovene og dermed vil jeg ved hjelp av Dashwood-kvinnenes skjebne få drøftet hvordan kvinners posisjon var avhengig av økonomi. Arveloven er også et tema i *Pride and Prejudice*, så de to romanene i kombinasjon skaper et godt utgangspunkt for å drøfte dette. Jeg valgte å bruke *Emma* som den tredje romanen fordi Emma blir beskrevet som en ung kvinne med god formue og på grunn av denne har hun helt andre muligheter enn karakterene i de to andre. Gjennom *Emma* får også Austen vist hvordan mer velstående personer så på samfunnet og

derfor skaper bruken av disse tre romanene muligheter for å se på temaet økonomi fra forskjellige ståsteder gjennom karakterer som alle har ulikt økonomisk utgangspunkt.

Oppgaven starter med et handlingsreferat av romanene. Neste kapittel tar for seg hvordan ulike kvinnesyn blir fremstilt og deretter følger et kapittel som handler om betydningen av familieforbindelser. Etter det kommer et kapittel som handler om fire karakterer som ønsker å fremme seg selv, og som videre fører oppgaven inn på et kapittel om sammenhengen mellom formue og status. Det siste kapittelet behandler hvordan formue påvirker ekteskapene inngått i romanene.

Primær-, sekundærmateriale og teori

Primærmaterialet i oppgaven er Jane Austens *Pride and Prejudice*, *Sense and Sensibility* og *Emma*. Sekundærmaterialet er *Courtship and Marriage in Jane Austen's world* (2016) av Maria Grace og «The marriage law of Jane Austen's world» (2015) av Martha Bailey.

Courtship and Marriage in Jane Austen's world fungerer som en grunnleggende introduksjon i kurtise og ekteskap. Grace skriver om hvordan den georgianske tiden, som varte fra 1714 til 1830, så en utvikling i hvordan ekteskap gikk fra å være en business-avtale til at det ble vanlig å gifte seg av kjærlighet. Hun presiserer hvordan sedvane på Austens tid kan være vanskelig å forstå for en moderne leser, noe som gjør at nyansene i romanene hennes kan være vanskelig å oppfatte. Boken fungerer som en forklaring på disse skikkene. Grace går gjennom hvordan beiling og ekteskap foregikk på denne tiden. Hun starter med hvordan man møter en potensiell ektemann og boken beveger seg lineært gjennom kurtisering, frieri, forlovelsesperioden og deretter bryllup og påfølgende ekteskap. Videre forklarer hun hvordan skilsmisse foregikk på denne tiden, og forteller at det var svært uvanlig å skille seg. For å få innvilget skilsmisse måtte det være helt spesielle grunner, for eksempel at ektemannen kunne bevise at hustruen hadde fått barn med en annen. Ved å gi eksempler fra Austens bøker viser Grace hvordan Austens karakterer følger, eller bryter med, tradisjonen på denne tiden. Boken er skrevet i en uformell stil, noe som gjør det lettere for en uerfaren Austen-entusiast å forstå budskapet. Grace klarlegger aspekter som arvelover og forklarer begreper som medgift og fideikomiss på en informativ måte.

Når man inngikk ekteskap, ble det opprettet en ekteskapsavtale. Avtalene beskrev hvordan verdiene som de to partene brakte med seg inn i ekteskapet skulle fordeles i fremtiden. Dette inkluderte hva som skulle skje med hustruens medgift. Medgift er penger en kvinne får fra familien sin når hun gifter seg. Ekteskap ble sett på som en potensiell fallgrube

for mannen, da han ikke alltid kunne være sikker på hva han fikk. Derfor var medgift en måte å forsikre mannen om at han fikk kompensasjon for å la hustruen delta i hans sosiale krets og ta del i hans formue. Grace forklarer hvordan familieforbindelser hadde mye å si for hvem man inngikk ekteskap med, ved at mannen hadde god kjennskap til den fremtidige hustruens familie og sosiale krets kunne han være sikret mot å gifte seg med en som var under hans stand. Ekteskapsavtalene presiserte også hvor mange penger kvinnen skulle ha som lommepenger. Dette var penger hun kunne bruke på kjoler, smykker og andre personlige innkjøp. Et viktig poeng angående en kvinnes lommepenger var at hun kunne bruke dem uten å be ektemannen om tillatelse. I tillegg var det bestemt hva inntekten hennes skulle være hvis hun ble enke, og hvor mye penger som skulle gå til barna.

Grace tar for seg de mange manualene som fantes for unge kvinner på denne tiden for å instruere hvordan man skulle te seg. Én av dem var *Fordyce's Sermons* som blir nevnt i *Pride and Prejudice* og Grace siterer den også flere ganger. Austen nevner boken, men hun gjør det klart at hun ikke anser den som spesielt god, ved å la mr. Collins lese den for sine unge slektninger. Ingen av jentene er interessert i å høre den, og mr. Collins må raskt gi opp (Austen, 1813, s. 246). *Fordyce's Sermons* er en av mange bøker som instruerte unge piker i å holde den lille intelligensen de måtte ha for seg selv, og at de måtte passe på å te seg feminint og yndig for å ha håp om å tiltrekke seg en ektemann. Kvinner skulle unngå arenaer som var ansett som maskuline, for eksempel skulle de ikke delta i intellektuelle diskusjoner. Ved å la Bennet-søstrene mislike boken viser Austen at hun er uenig i innholdet.

Store deler av Austens handlinger er sentrert rundt juridiske restriksjoner, og derfor har jeg tatt i bruk den akademiske artikkelen «The marriage law of Jane Austen's world» av Martha Bailey for tydeligere forstå lovene på denne tiden. Bailey konstaterer, i likhet med Grace, at det engelske samfunnet på Austens tid var svært annerledes enn det er i dag, og at for å forstå romanene ordentlig må man sette seg inn i hvordan det var på denne tiden. Hun presiserer også at ved å lese Austens romaner med kunnskap om ekteskapslovene får man bedre forståelse for hvordan lovene påvirket livet på denne tiden. Bailey tar for seg hvordan Austen presenterer temaer som inkluderer de økonomiske avtalene som fulgte med et ekteskap, førektekapelig samleie, det å inngå ekteskap med slektninger, det å gifte seg før man var myndig, skilsmisse og utroskap i sine romaner. Artikkelen presenterer disse temaene og gir en innføring i lovene som påvirket dem. Ikke alle disse elementene er relevante for oppgaven, så jeg har valgt å ikke presentere Baileys tanker om ekteskap med slektninger, førektekapelig samleie, skilsmisse eller utroskap.

Arveloven favoriserte menn, spesielt eldste sønn i familien. I mangel av en sønn gikk eiendommen og alt innbo til nærmeste mannlige slektning. Bailey forklarer hvordan Austen tar i bruk denne loven for å føre handlingen sin videre. Dashwood-kvinnene må flytte fra hjemmet sitt på Norland Park når broren deres John arver godset og Bennet-kvinnene risikerer det samme den dagen mr. Bennet dør. Bailey presiserer hvordan arveloven ikke krevde at det var en sønn som arvet, og nevner hvordan det ikke er tilfelle i familien de Bourgh i *Pride and Prejudice*.

Videre går Bailey inn på hvordan lovverket behandlet gifte kvinner og hun har inkludert en forenklet versjon av ekteskapsloven, slik den ble presentert av William Blackstone i 1765. Det essensielle i loven er at ved inngått ekteskap så blir mannen og kvinnen én, og den personen er mannen. Dette betød at mannen fikk rett på alt kvinnen måtte ha av formue, og han hadde full råderett over denne. Dette førte til at det fantes menn som giftet seg med kvinner kun for formuen deres, og vi møter flere slike menn i Austens romaner.

Feministisk litteraturteori

Jeg har valgt å bruke feminist litteraturteori, da særlig slik Elaine Showalter presenterer den i sitt essay *Mot en feministisk poetikk* fra 1979. Feministisk litteraturkritikk har fokus på «the ways in which literature (and other cultural productions) reinforce or undermine the economic, political, social, and psychological oppression of women» (Tyson, referert hos Purdue university). Kritikken tar for seg hvordan samfunnet er mannsdominert, og hvordan litteratur om kvinner avslører misogyni (Purdue university, u.å.). En oppgave som bruker feministisk litteraturteori kan ta mange former, da det er mange vinklinger innen teorien man kan ta for seg. I denne oppgaven har jeg valgt å se på hvordan Austen presenterer kvinners rolle i sine romaner, og hvordan hun viser feministiske tendenser i hvordan hun skildrer kvinnenens liv. Showalter er en fremtredende feministisk litteraturkritiker som blant annet har hevdet at kvinnelige forfattere bør studeres som en egen gruppe (Showalter, 1979, s. 349). I sitt essay tar hun for seg det hun ser på som to varianter av feministisk kritikk. Kvinnen som leser og kvinnen som forfatter. I denne oppgaven blir det kvinnen som forfatter jeg fokuserer på. Feministisk litteraturkritikk med fokus på kvinnen som forfatter kalles gynokritikk. En viktig del av gynokritikk er at kvinners historier har variert med hensyn til utviklingen i samfunnet og at ulike faktorer har vært bestemmende for kvinners litterære valg (Showalter, 1979, s. 357).

I sin presentasjon av gynokritikk siterer Showalter Virginia Woolf som mente at når man skal behandle kvinnelige forfattere må man være fleksible fordi verk av kvinnelige

forfattere har vært påvirket av samfunnet de er blitt skrevet i, i mye større grad enn litteratur skrevet av menn (Woolf, sitert i Showalter, 1979, s. 357). Jane Austen skrev sine romaner før begrepet «feminisme» fantes. Likevel kan man se tendenser av feminisme i det hun skrev, selv om hun ikke spesifikt brukte ordet. Austens feministiske tendenser er ikke like omfattende som feminisme er i dag, men hun viser likevel en forståelse og til tider en frustrasjon mot kravene som ble stilt kvinner.

Handlingsreferat

***Pride and Prejudice* (1813)**

Romanen handler om Elizabeth Bennet, nest eldste av fem søstre. De fire andre heter Jane, Mary, Lydia og Catherine, til daglig kalt Kitty. Mr. Bingley flytter til Netherfield gods i nabolaget. De møter ham og hans venn mr. Darcy på et ball. Mr. Darcy blir fort mislikt, mens mr. Bingley raskt blir populær. Mr. Bingley danser med og faller for Jane Bennet.

Elizabeth og Jane tilbringer en uke på Netherfield. Darcy, som fra starten så ned på Elizabeth, begynner å få følelser for henne. Mr. Collins, en slektning av familien Bennet, kommer på besøk. Han skal arve mr. Bennet og vil gifte seg med en av døtrene. Han velger seg raskt ut Elizabeth.

Et regiment er forlagt i landsbyen i nærheten, og Elizabeth og familien blir kjent med mr. Wickham og andre offiserer. Mr. Wickham forteller Elizabeth at han har vokst opp sammen med mr. Darcy, og at mr. Darcy nektet ham en stilling lovet ham av den eldre mr. Darcy. Elizabeths motvilje mot mr. Darcy øker. Det arrangeres ball på Netherfield, og Elizabeth må se familien sin gjøre seg til latter, ved at moren er uforskammet og de yngre søstrene er freidige. Dagen etter frir mr. Collins til Elizabeth, og hun avviser ham. Mr. Collins frir da til Elizabeths venninne, Charlotte Lucas, som takker ja. Charlotte er 27 år gammel og aksepterer frieriet fordi hun føler hun er gammel, og ikke ønsker å lenger være ugift.

Mr. Bingley og følget reiser helt uventet fra Netherfield. Elizabeth besøker Charlotte i Kent hvor møter hun lady Catherine de Bourgh, mr. Darcys tante. Han og fetteren oberst Fitzwilliam kommer på besøk, og sistnevnte forteller Elizabeth at Darcy nylig har reddet en venn fra å inngå et uheldig ekteskap. Elizabeth forstår at han sikter til Bingley og Jane. Til Elizabeths store forbauselse frir mr. Darcy. Hun avviser ham sint, og begrunner det med at han har forårsaket stor ulykke for både Jane og mr. Wickham. Darcy gir henne et brev hvor han forsvarer seg. Om Jane forklarer han at han ikke trodde hun var glad i Bingley. Darcy forklarer videre at Wickham er en gambler og fikk penger av Darcy, istedenfor stillingen han skulle ha.

Elizabeth ferierer med tanten og onkelen i nabolaget der Darcy bor og de besøker godset hans. Der møter de mr. Darcy som totalt har forandret oppførsel, og er varm og imøtekommende. Elizabeth begynner å tenke at hun har tatt feil av ham. Yngstesøsteren Lydia rømmer med mr. Wickham og Darcy får i hemmelighet i stand et ekteskap mellom dem. Elizabeth får enda sterkere følelser for ham. Han frir på nytt og får ja. Mr. Bingley og Jane blir også forlovet.

Sense and Sensibility (1811)

De tre søstrene Elinor, Marianne og Margareth Dashwood bor på Norland Park med sin far og mor. Faren dør og godset arves av halvbroren deres, John. John og hustruen Fanny flytter inn og Dashwood-kvinnene må flytte til Barton Cottage. De leier av fetteren sir John Middleton og frue. Der blir de også kjent med oberst Brandon, mrs. Jennings og mr. Willoughby.

Oberst Brandon faller for Marianne, men hun synes han er gammel og forelsker seg isteden i Willoughby, som ser ut til å gjengjelde følelsene. Mens de bodde på Norland ble Elinor forelsket i Fannys bror Edward Ferrars, men Lucy Steele og søsteren kommer på besøk til Barton og Lucy forteller Elinor at hun og Edward er forlovet.

Willoughby drar uventet til London, og Marianne blir knust. Hun og Elinor reiser til London med mrs. Jennings og møter Willoughby igjen. Han har i mellomtiden blitt forlovet med en annen. Oberst Brandon forteller Elinor at Willoughby har gjort en kvinne gravid, men forlatt henne, og at Willoughbys tante gjorde ham arveløs da hun fant det ut. Familien Ferrars får kjennskap til Edwards forlovelse med Lucy og han blir gjort arveløs.

På vei hjem fra London besøker Dashwood-søstrene mr. og mrs. Palmer, og der blir Marianne svært syk. Oberst Brandon reiser for å hente mrs. Dashwood, og mens han er borte kommer Willoughby på besøk. Han forteller Elinor at han virkelig er forelsket i Marianne, men at han trengte penger og hans nye forlovede er svært rik. Marianne blir frisk, og de reiser tilbake til Barton. Der får de høre at Lucy Steele er blitt mrs. Ferrars, men det viser seg etter hvert at hun har giftet seg med Edwards bror, Robert. Elinor og Edward blir gift, og Edward får et prestekall av oberst Brandon. Marianne og oberst Brandon blir gift.

Emma (1815)

Emma Woodhouse er en rik, ung pike som bort på Hartfield gods sammen med sin far. Hun har bestemt seg for at hun aldri vil gifte seg, men hun liker å være Kirsten Giftekniv, og forsøker å få alle venninnene sine gift. Hun bestemmer seg for at venninnen Harriet skal gifte seg med presten mr. Elton. Harriet er egentlig forelsket i Robert Martin, en ung gårdeier fra nabolaget, men Emma mener han er uverdigg. En god venn av familien, mr. Knightley, mener

Emma er tåpelig som ikke forstår Harriets posisjon. Harriet er et uekte barn med ukjent foreldre.

Emmas guvernante har nylig blitt gift med mr. Weston, og mr. Westons sønn, Frank Churchill, kommer på besøk. Mr. Elton viser seg å være forelsket i Emma, og når han frir blir hun svært forundret og spør han om ikke han er forelsket i Harriet. Jane Fairfax, en fattig pike fra nabolaget, kommer og besøker sin tante og bestemor, miss og mrs. Bates. Emma klarer ikke å like Jane, fordi Jane er så dannet og flink til å spille piano.

Mr. Elton kommer tilbake fra en reise og er forlovet med Augusta Hawkins. Harriet blir såret, og når mr. Elton nekter å danse med henne på et ball, danser mr. Knightley med henne istedenfor. Ved en misforståelse tror Emma at Harriet er forelsket i Frank Churchill, mens Harriet egentlig er interessert i mr. Knightley.

Frank har blitt oppdratt av sin tante og onkel og tanten, og denne tanten kontrollerer livet hans. Når tanten dør avslører Frank at han og Jane er forlovet. Emma tror Harriet vil bli såret av denne nyheten, men Harriet forteller da at hun jo er forelsket i mr. Knightley. Dette gjør at Emma blir sjalu og hun innser at hun selv er forelsket i mr. Knightley. Når han kommer for å trøste Emma, i den tro at hun er forelsket i Frank, innrømmer hun hvor dum hun har vært og de blir forlovet.

Harriet blir endelig forlovet med Mr. Martin, som hun har vært forelsket i hele tiden, men Emma hadde overbevist henne om at han var for lav rang for henne. Emma innser hvor dum hun har vært angående Harriets posisjon. Romanen ender med forsikringer om at ekteskapet mellom Emma og mr. Knightley blir svært lykkelig.

Kvinnesynt i bøkene

I dette kapittelet skal jeg se på hvordan kvinnesynet kommer frem i bøkene. Austen skapte karakterer som passet til tiden hun skrev, og dermed vil jeg se på hvordan hun lar ulike kvinnesynt komme frem gjennom karakterene sine. Jeg har valgt å se på kvinnesynet slik det er representert ved mr. Bennet, mr. Wickham og familien Ferrars. Til slutt har jeg valgt å ha en del hvor jeg ser på hvordan noen kvinnelige karakterer behandler seg selv eller andre kvinner for å vise hvordan Austen har skapt komplekse kvinnelige karakterer som både representerer Austens feministiske holdninger, samtidig som ikke alle handlingene deres er feministiske.

Mr. Bennets kvinnesynt

Mr. Bennet er skrevet som en fornuftig karakter, og Austen har fremstilt ham som en positiv skikkelse. Forholdet mellom Elizabeth og faren er beskrevet som godt. Mr. Bennet er gift med

en kvinne han har liten respekt for og han kommer ofte med små stikk til henne, som hun sjelden forstår. Han kommenterer også sine yngste døtres oppførsel. Mange lesere vil kanskje finne mr. Bennets kommentarer om sine «tåpelige døtre» humoristiske, men Austen har latt dem være så frekvente at det er tydelig at det er noe han mener. I en samtale i familien forteller de to yngste frøknene Bennet om alle offiserene som holder til i Meryton, og mr. Bennet kommenterer at de er to av de tåpeligste pikebarna i England. Mrs. Bennet protesterer og mr. Bennet følger opp med å si at når man først har tåpelige barn så må man i det minste være klar over det (PP: 251). Et annet sted i boken sier han: «They are all silly and ignorant like other girls» (PP: 236). Med denne korte setningen bemerker han at alle unge piker er tåpelige, og at de har «none of them much to recommend them» (PP: 236). Disse uttalelsene, samt informasjonen Austen gir om ekteskapet mellom mr. og mrs. Bennet, viser at mr. Bennet har lavere respekt for kvinner enn for menn. Det sier også mye om hans rolle som far at han ser slik på døtrene sine. Austen gjør det likevel tydelig at unge piker ikke er så tåpelige som mr. Bennet selv mener. Når Charlottes forlovelse med mr. Collins blir kjent fryder mr. Bennet seg over hvor tåpelig Charlotte er, men Charlotte blir beskrevet som både klok og fornuftig av Austen (PP: 244). Samtidig viser hans tanker om Charlottes forlovelse at han ikke forstår realiteten for mindre velstående kvinner, og at han ikke forstår hvorfor det er så viktig for Charlotte å gifte seg. Gjennom mr. Bennet får Austen vist hvordan ikke alle menn på denne tiden hadde en god nok forståelse for kvinners situasjon. Selv om mr. Bennet er en karakter som blir beskrevet positivt, får Austen frem det negative i det synet han representerer. Han er beskrevet som en intelligent karakter, med mye kunnskap. Det at han som en intelligent karakter har så liten forståelse for kvinners posisjon viser at kvinners posisjon ikke var et tema som var vanlig å vurdere.

Et annet problem med hans syn på døtrene sine, er at det i hovedsak er hans feil at de er blitt så «silly». Austen har valgt å gjøre mr. Bennet til en far som deltar lite i døtrenes oppdragelse. Han deltar sjelden på sosiale begivenheter. Han sender fruene og døtrene på ball alene, og han trekker seg ofte tilbake til biblioteket sitt når de har selskap hjemme. Mr. Bennet fungerer som en kritisk kommentator i romanen. Distanseringen fra familien er det som gjør at handlingen i boken drives fremover. Hadde mr. Bennet vært mer delaktig i veiledning av de yngste døtrene ville han nok hindret Lydia i å reise til Brighton. Dermed ville ikke Lydia og mr. Wickham rømt sammen.

Wickhams kvinnesyn

George Wickhams har ingen uttalelser i boken som sier noe om hans kvinnesyn, men ut fra handlingene hans er det mulig å få en idé om hva han mener om kvinner. Ved å rømme med Lydia og være alene med henne i to uker, viser han liten respekt for hennes rykte. Han styres av sine drifter og viser liten forståelse for hva han utsetter henne for. Hadde han ikke blitt tvunget, og betalt, til å gifte seg med henne, ville han nok forlatt henne nokså raskt, og etterlatt henne til samfunnets dom. Lydia er ikke første unge pike han prøver å rømme sammen med, så dette kan ikke avskrives som en impulshandling. I løpet av boken nevner Austen fire piker han viser interesse for, og to av dem er på grunn av formuene de besitter. Wickham er interessert i å bli rik, men hvor han får pengene fra tenker han lite på. Måten Austen fremstiller Wickham på gjør det klart at han ser på kvinner som utskiftbare. Wickham oppfører seg som en jeger, han jakter kvinner som kan fremme hans personlige interesser. I samtaler med mr. Darcy når paret blir funnet, innrømmer Wickham at han «still cherished the hope of more effectually making his fortune by marriage, in some other country» (PP: 431). Mot slutten av boken informerer Austen leseren om at Wickham årlig reiser til kysten for å feste og gamble, mens Lydia reiser på besøk til familien. Dette viser at Wickham ikke endrer oppførsel etter han gifter seg og at han ikke verdsetter ekteskapet med Lydia. Senere i oppgaven, i kapittelet «hvordan påvirker penger ens sosiale status?» nevner jeg hvordan det oppsto en tendens hvor noen menn ikke ønsket å gifte seg. Wickham kan sees på som en representasjon av disse mennene.

Familien Ferrars' kvinnesyn

I *Sense and Sensibility* har familien Ferrars planer om å få Edward gift med miss Morton, som er svært rik. Når Edwards forlovelse med Lucy Steele avsløres og han blir utstøtt av familien bestemmer de seg for å heller prøve å få broren hans gift med henne:

«we think *now*, » said Mr. Dashwood, after a short pause, «of *Robert's* marrying Miss Morton.»

Elinor, smiling at the grave and decisive importance of her brother's tone, calmly replied,

«The lady, I suppose, has no choice in the affair.»

«Choice! How do you mean?»

«I only mean, that I suppose from your manner of speaking, it must be the same to Miss Morton whether she marry Edward or Robert.»

«Certainly, there can be no difference; for Robert will now to all intents and purposes be considered as the eldest son – and as to anything else, they are both very agreeable young men, I do not know that one is superior to the other.» (Austen, 1811, s. 179-180)

Her er det flere ting å ta tak i. Det første er at Miss Mortons eneste beskrevne fordel er at hun er rik. Miss Morton er datter av en lord og har en formue på 30.000 pund (SS: 136). Det er opplagt at familien Ferrars ønsker seg denne forbindelsen og formuen. Det andre er at John Dashwood overhodet ikke forstår hva Elinor mener når hun spør om ikke Miss Morton selv skal få ta valget. For John ser det ut til å være irrelevant hvem av brødrene som blir ektemannen hennes. Det viser at han ikke ser på ekteskap som en kjærlighetsprosess.

Med denne meningsutvekslingen mellom søsknene kritiserer Austen en tankegang mange hadde på denne tiden. I denne passasjen kan vi se hvordan Austen lar Elinor representere den nye ideen om å få velge partner selv, mens hennes bror holder fast på den gamle tankegangen.

Noen kvinnelige karakterers syn og oppførsel

Austen har skapt komplekse kvinnelige karakterer, som alle har både gode og dårlige sider. Ingen av karakterene hennes er satt på pidestall. Elizabeth er fremstilt som en livlig, positiv og selvstendig kvinne. Gjennom hele *Pride and Prejudice* tar hun egne valg og bryr seg lite om andres meninger. Et eksempel på dette er at hun velger å gå alene til Netherfield når Jane ligger syk der. At en kvinne skulle gå alene så langt var ikke passende, men Elizabeth har et mål og derfor går hun. Når Elizabeth forteller foreldrene om planen sin blir moren bekymret for at hun kommer til å bli skitten og sier «You will not be fit to be seen when you get there.» Elizabeth svarer «I shall be very fit to see Jane – which is all I want.» (PP: 253). Hun bryr seg ikke om hvordan hun kommer til å bli oppfattet av dem på Netherfield.

I et brev til sin søster Cassandra skrev Austen: «I must confess that I think [Elizabeth] as delightful a character as ever appeared in print [...]» (Hughes-Hallet, 1991, s. 12). Elizabeth er en kvinnelig karakter som står imot samfunnets krav til henne, og ved å si at hun synes Elizabeth er så «delightful» viser Austen at hun ikke er enig i at kvinner skulle holde seg på sidelinjen. Hun skrev Elizabeth som en sterk kvinne med egne meninger, og med det gjorde hun det klart at det var slik hun ønsket kvinner skulle være.

Samtidig er en viktig del av Elizabeths karakter hvordan hun studerer og dømmer andre. Utgangspunktet for romanen er jo nettopp «stolthet» og «fordom» og hvordan både Elizabeth og Mr. Darcy lar disse styre seg. Elizabeth har mye stolthet, og hun har mange fordommer overfor andre, særlig overklassen. Hun dømmer andre fort, og dette gjør at hun ikke klarer å se ting fra andres perspektiv. Derfor reagerer hun såpass sterkt når Charlotte avslører at hun er forlovet med Mr. Collins. At Elizabeth selv har et ønske om å gifte seg med

en hun elsker viser Austens feministiske side, men samtidig er Elizabeth lite feministisk når hun dømmer Charlotte for hennes valg. Denne motsetningen av ideer er noe av det som gjør Elizabeth så kompleks, og det er derfor hun er så «delightful».

Emma Woodhouse blir i *Emmas* første setning beskrevet som «handsome, clever, and rich, with a comfortable home and happy disposition» (E: 772). Videre i romanen blir det beskrevet hvor høyt hun holder av faren og hvordan hun bedriver veldedighet. I utgangspunktet en karakter med mange positive trekk, men samtidig kommer det direkte frem i romanen at hun har høye tanker om seg selv. Mye av dette kommer nok fra den overbeskyttende faren som ikke klarer å se feil i henne. I *Emma* gjør Austen narr av Emmas tanker om status, men også gjennom andre karakterer kommer kritikken frem. Dette tar jeg opp senere i oppgaven når jeg diskuterer mr. Elton. Emmas ideer om sin egen og andres status gjør at hun bestemmer seg for at Harriet må være av «god familie», og hun manipulerer Harriet til å avvise mr. Martins frieri. I likhet med hvordan mr. Bennet ikke forstår kvinners posisjon, og Elizabeth ikke forstår Charlottes handlinger, forstår ikke Emma at Harriet ikke har de samme mulighetene som henne selv. Ved å manipulere Harriet på denne måten risikerer Emma å ødelegge Harriets fremtid.

Mr. Knightley kritiserer Emma for hvordan hun har påvirket Harriet, og Emma sier at en kvinne som Harriet vil være ettertraktet «till it appears that men are much more philosophic on the subject of beauty than they are generally supposed, till they do fall in love with well-informed minds instead of handsome faces [...]» (E: 808). Dette er en utrolig viktig uttalelse fra Emma, hvor det virkelig kommer frem hvordan hun skulle ønske kvinner kunne bli verdsatt på bakgrunn av intellekt. I flere av brevene fra Jane Austen til søsteren Cassandra kommenterer Austen hvordan hun ikke ønsker å tenke på kyser, kjoler og andre materialistiske ting. Hun ønsker å fokusere på utdanning og lesning. Gjennom Emmas syn på saken får Austen frem hvordan hun skulle ønske at kvinner ble mer verdsatt for intelligensen sin. Dette er en feministisk tendens Austen viser gjennom Emma.

Betydningen av gode familieforbindelser

I forrige kapittel så jeg på hvordan ulike kvinnesyn kommer til syne i romanene. En kvinnes rolle var begrenset på 1800-tallet, og de fleste hadde som mål å gifte seg. Jane Austen gjør det veldig tydelig i romanene at ekteskap er eneste anstendige mål for en kvinne. Som nevnt innledningsvis, hadde kvinner liten mulighet til å arve. De var avhengige av å bli forsørget av mannlige slektninger eller ektemenn. Derfor var det viktig for unge kvinner å inngå ekteskap. Når en jente ble gammel nok, ble hun presentert i samfunnet. Hun fikk delta på ball og danse

med ungarer og se seg om etter potensielle ektefeller. Her spilte familie- og andre sosiale forbindelser inn. Elizabeth forteller mr. Collins at man ikke kan presentere seg for hvem man vil. Når mr. Collins vil introdusere seg selv for mr. Darcy sier Elizabeth at det å snakke til noen uten å først ha blitt presentert er uforskammet, og hvis de skal bli presentert så er det Darcy som må ta initiativet, da det er han som er øverst av de to i rang (PP: 294). En ung pike kunne dermed ikke håpe å bli presentert for, eller få danse med en partner som var veldig langt unna henne i sosial rang. Den sosiale rangen var avhengig av formue og hvem man hadde sosial omgang med. Det vanligste var å gifte seg med noen som sto tilnærmet likt som en selv.

Dette diskuteres et annet sted i romanen: «I wish with all my heart [Jane Bennet] were well settled. But with such a father and mother, and such low connections, I am afraid there is no chance for it» (PP: 255) sier Caroline Bingley. Darcy istemmer at med en onkel som er sakfører, og en annen som er forretningsmann svekkes Bennet-søstrenes mulighet for giftemål med «men of any consideration in the world» (PP: 255). Grunnen til dette er at det å måtte tjene til livets opphold gjorde at man automatisk kom lavere ned på rangstigen, og når familien Bennet har slike slektninger betyr det at høyerestående menn ikke vil ønskes å assosieres med dem. Senere i romanen diskuterer Elizabeth og Jane hvorfor Bingley blir skilt fra Jane, og Elizabeth sier «we are not rich enough, or grand enough for them» (PP: 308). Her får Austen frem hvordan Elizabeth er klar over sin families posisjon.

Når mr. Darcy frir til Elizabeth første gang starter han med å erklære hvor høyt han elsker henne, for så å legge ut om sin egen motvilje mot følelsene sine, på grunn av hennes underlegenhet og dårlige familie (PP: s. 350). Darcy mener Elizabeth er underlegen ham selv på grunn av familien Bennets begrensede formue, noe som også fører til at familien har lavere status enn han selv. Tidligere i romanen blir det også beskrevet hvordan han kjemper med følelsene sine, nettopp på grunn av hennes lave stand og «simple» forbindelser. Hadde Elizabeth kommet fra en (i Darcys øyne) bedre familie, ville han ikke hatt noen kvaler, men familien hennes gjør at han kjemper lenge med seg selv før han til slutt må innse at han ikke klarer å leve uten henne.

I *Emma* får vi se lignende tanker fra motsatt side; Emma selv er en rik, ung kvinne, og hun har ganske høye tanker om seg selv. Venninnen Harriet er uekte barn av ukjente foreldre, men Emma insisterer på at hun må være av «god familie» (Austen, 1815, s. 787). Derfor råder Emma Harriet til å stadfeste sin posisjon, med andre ord oppføre seg som om hun er av god familie og inngå forbindelser som styrker posisjonen hennes:

I want to see you permanently well connected, and to that end it will be advisable to have as few odd acquaintance as may be; and, therefore, I say, that if you should still be in this country when Mr Martin marries, I wish you may not be drawn in by your intimacy with the sisters, to be acquainted with the wife, who will probably be some mere farmer's daughter, without education. (E: 787)

Fordi Emma selv er datter av en rik gentleman, og aldri har behøvd å bekymre seg for tilværelsen, antar hun at det er sånn for Harriet også. Mr. Knightley er veldig uenig med Emma når det gjelder hvor Harriet befinner seg på den sosiale stigen. Når mr. Martin frir til Harriet, og Emma får henne til å si nei, mener mr. Knightley at Emma har gjort en feil. Emma mener at Harriet er av høyere rang enn mr. Martin. Når Harriet i tillegg ferdes i høyerestående kretser enn ham, mener Emma at han er under henne og ikke verdt å bli gift med (E: 807). Mr. Knightley mener at Emma setter griller i hodet på Harriet, at Harriet er av ukjent familie og har dårlig utdannelse, som gjør henne laverestående enn det Emma mener. Austen får tydelig frem i romanene sine at en persons status og familie var viktig. Måten Emma behandler Harriet på er skrevet med en humoristisk tone, og gjennom å satirisere Emma understreker Austen betydningen av status. Uansett hvem av mr. Knightley eller Emma som har rett, så er det her tydelig at sosial status har mye å si for dem når det kommer til ekteskap. Både Emma og mr. Knightley er høytstående og rike mennesker, og i romanen kommer det tydelig frem at Emma ikke ser på mulighetene sine som begrenset. Likevel er de enige om at andre mennesker av lavere rang må innse at de ikke kan gifte seg med hvem de vil, selv om de i saken mellom Harriet og mr. Martin er uenige om hvem av de to som er den mest høytstående.

Når hun ble gift fikk kvinnen delta i ektemannens sosiale krets, og han måtte forsørge henne. En mann risikerte ganske mye ved å gifte seg, og det var ingen garanti for at hustruen gjorde ham lykkelig. Derfor var familieforbindelser viktig, ved å ha god kjennskap til familien hennes kunne mannen være sikker på at han fikk en hustru med gode manerer og at hun var passende for ham. Ved at en kvinne hadde medgift med seg inn i ekteskapet fikk mannen økonomisk kompensasjon for de utgiftene en husholdning brakte med seg.

Å gifte seg for å oppnå gode forbindelser

Fordi familieforbindelser var såpass viktig for en families status var det å gifte seg for å oppnå gode forbindelser vanlig. Unge piker kunne ofre seg for å knytte bånd til en god familie. Dette ser vi blant annet at Elizabeth risikerer når mr. Collins frir til henne. Det var forventet at døtre skulle ta hensyn til familien sin når de inngikk ekteskap, og det at Elizabeth ikke gifter seg med mr. Collins var et risikabelt valg å ta. Man var altså avhengig av gode familieforbindelser

for å gifte seg godt, og man giftet seg ofte for å oppnå enda bedre forbindelser. Det å gifte seg under sin rang var uhørt for en kvinne, men dersom en mann gjorde det kunne det bli godtatt hvis han valgte seg en kone som var pen og med gode manerer (Grace, 2016). Dette kommer frem i *Sense and Sensibility* når mrs. Jennings vil ha oberst Brandon og Marianne gift: «It would be an excellent match, for *he* was rich and *she* was handsome» (SS: 23). Mrs. Jennings ønsker at Brandon og Marianne skal gifte seg, hun mener at de ville vært et godt par, og hun ser ingen problemer med at det kun er obersten som har penger.

Som en foreløpig konklusjon kan jeg antyde at familieforbindelser spiller stor rolle i romanene. Å styrke forbindelsene sine gjennom ekteskap var en løsning og derfor skal jeg i neste kapittel se på hvordan noen karakterer går langt for å gifte seg med noen som har formue og medfølgende status.

Oppnå velstand

Ekteskap var altså en måte å oppnå velstand på. Fire karakterer på tvers av romanene går langt i sitt ønske om velstand og for å kunne opprettholde en livsstil: Lucy Steele, John Willoughby, George Wickham og mr. Elton.

Lucy Steele

Lucy Steele og søsteren blir invitert til å bo hos lady Middleton og sir John på Barton Park, og de gjør hva de kan for å innnynde seg hos vertene sine. Når Edward og Lucys forlovelse blir kjent, og Edward mister pengene han skal få fra moren, later Lucy som at kjærligheten mellom dem er sterk nok til at de vil klare seg på en liten inntekt. Sannheten er at Edward allerede ønsker å bryte forlovelsen, men føler han må holde løftet sitt. Lucy, som kanskje en gang var forelsket i ham, er egentlig bare ute etter å bli gift med en med nok penger til at hun kan leve det livet hun er vant til. Hun trives med fine kjoler, god mat og godt selskap. Hun vet at hun ikke vil få det hvis hun gifter seg med den nå fattige Edward. Når Robert Ferrars oppsøker henne for å få henne til å bryte forlovelsen, manipulerer hun ham til å komme tilbake flere ganger, og hun dreier samtalen inn på å snakke om ham selv. Robert er beskrevet som egoistisk og selvopptatt og hennes smiger gjør at han blir interessert i henne, og sånn får hun ham til å fri. Senere bruker de begge sine evner til å manipulere mrs. Ferrars som så hjelper dem økonomisk ved flere anledninger (SS: 229). Lucy får fortsette å leve det livet hun er blitt vant til. Lucy er skrevet som en særdeles usympatisk karakter, og hun symboliserer Elinors motsetning. Der Elinor er dannet og elskverdigg, er Lucy uhøflig. Lucy representerer også de kvinnene som ikke hadde så mye hell på ekteskapsmarkedet, men i

motsetning til Charlotte Lucas er ikke Lucy villig til å gifte seg kun for ekteskapets skyld. Hun er kun tilfreds når ektemannen har penger, og derfor velger hun Robert fremfor Edward.

Mr. Wickham

Ut av de tre ekteskapene som inngås mellom Bennet-døtre og ektemenn i *Pride and Prejudice* spiller penger størst rolle i ekteskapet mellom Lydia og mr. Wickham. Når Wickham ser seg nødt til å rømme fra Brighton, på grunn av all gjelden han har opparbeidet seg, velger Lydia å slå følge med ham. Hun er forelsket og tror at hvis hun bare er tålmodig så vil de til slutt gifte seg. Wickham har ingen planer om det (PP: 431). Takket være en betydelig sum fra mr. Darcy blir de to til slutt gift. Det sies aldri nøyaktig hvor mye Darcy må ut med, men det spekuleres i at det er rundt 10.000 pund (PP: 419). I tillegg til denne summen får ekteparet Wickham 100 pund i året fra mr. Bennet, og arven Lydia skal ha fra moren. Uten disse pengene ville aldri Lydia og Wickham blitt gift. Man kan altså konkludere med at penger spiller en *stor* rolle i ekteskapet mellom Lydia og George Wickham. Wickham har, i likhet med Willoughby, levd godt over evne, og gjelden han har opparbeidet seg skaper problemer for ham. Han er heldig fordi regimentet drar fra Meryton før noen begynner å kreve penger fra ham der, men i Brighton må han rømme. Når Darcy snakker med ham om å gifte seg med Lydia gjør Wickham det klart at han er ute etter å gifte seg med noen med mer penger enn det Lydia har (PP: 431), og det Darcy gjør da er å tilby så mye penger at ekteskapet med Lydia blir «verdt det». Wickham er ekstremt egoistisk, og styres av sin higen etter penger og en livstil han ikke har råd til.

Før dette får vi tidligere i romanen en idé om hvor mye Wickham interesserer seg for penger. Han er helt fra han blir introdusert svært oppmerksom overfor Elizabeth, men denne interessen avtar når en annen i nabolaget, miss King, arver 10.000 pund. Brått forflyttes Wickhams oppmerksomhet, og Elizabeth presiserer i et brev til sin tante at hun er klar over at «*she would have been his only choice, had fortune permitted it*» (PP: 326). Her viser også Elizabeth at hun er klar over sin posisjon. Men Elizabeth er ikke våken nok til å forstå nøyaktig hvor grådig Wickham er, og hun «*did not quarrel with him for his wish of independence*» (PP: 326). Hun konkluderer med at «*handsome young men must have something to live on, as well as the plain*» (PP: 327). Wickham er den sterkeste representasjonen av lykkejegerne som oppsto som følge av ekteskapsloven. Ved å gifte seg med en kvinne med formue ville Wickham fått full råderett over denne, og det ønsker han sterkt. Ikke alle karakterene i romanene er oppmerksomme på dette, som vi kan se når

Elizabeth uttaler seg slik. Austen viser hvordan lykkejegerne kunne bevege seg ubemerket i samfunnet og jakte kvinner uten å bli oppdaget.

Mr. Elton

Mr. Elton beskrives i *Emma* som «quite the gentleman himself, and without low connections [...], a comfortable home [...] and Emma imagined a very sufficient income» (E: 789-790). Emma *vet* ikke hva mr. Eltons inntekt er, men hun antar den er tilfredsstillende. Mye av grunnen til at hun tror det, kan være hennes egne feiltakelser om verden. Hun er selv rik og tror alle andre har mer penger enn de kanskje har. Men Austen antyder også at mr. Elton selv har indikert størrelsen på formuen sin. Den første hentydningen til mr. Eltons egentlige karakter lar Austen komme fra mr. Knightley, når han sier at mr. Elton nok vil tenke seg om før han eventuelt gifter seg og at han «knows the value of a good income [...]» (E: 809). Det nevnes flere ganger i romanen at mr. Elton ofte spiser middag hos andre, og man kan da lure på om han gjør det for å slippe å bruke penger på mat selv. Han har heller ingen vogn, vogner var på denne tiden et tegn på rikdom, så det at mr. Elton ikke har en betyr nok at han er fattigere enn Emma tror.

Når mr. Elton frir til Emma sier han at han er «ready to die if she refused him» (E: 849). Men bare uker etter at han frir til Emma, frir han til Augusta Hawkins. Når Emma tenker tilbake på frieriet er hun helt sikker på at hun ikke såret ham alvorlig, da hun ikke tror følelsene hans for henne er spesielt sterke. Hun er oppvakt nok til å forstå at mr. Elton «only wanted to aggrandise and enrich himself; and if miss Woodhouse of Hartfield, the heiress of thirty thousand pounds, were not quite so easily obtained [...] he would soon try for Miss Somebody Else with twenty, or with ten» (E: 853).

Etter å ha blitt avvist av Emma reiser mr. Elton bort en periode, og når han kommer tilbake er han forlovet med Augusta Hawkins som: «In addition to all the usual advantages of perfect beauty and merit, was in possession of an independent fortune, of so many thousands as would always be called ten» (E: 880). Mr. Elton anser seg selv som svært heldig med å ha fått til dette, og Austen indikerer at han blir lykkelig med sin nye frue. Men selv om ekteskapet blir lykkelig, er det mye som tyder på at mr. Elton ikke ville fridd til henne hvis hun ikke hadde hatt en god formue. Når han er så rask til å flytte oppmerksomheten bort fra Emma betyr det at det var formuen og ikke hennes andre kvaliteter som var lokkende, og når han da fort sikrer seg formue på annet hold kan forklaringen være at det er ønsket om penger som driver ham.

Et gjennomgående element i *Emma* er hvordan ulike karakterer ikke er klar over hvor de befinner seg på rangstigen, og flere av karakterene har høye tanker om seg selv. Emma finner det utenkelig at mr. Elton skal tro at han har mulighet for å gifte seg med henne, men Mr. Elton ser ikke ut til å tro at han står under Emma i rang. Mr. Elton er prest, og i *Pride and Prejudice* sier mr. Collins at han anser presteskabet som like høytstående som «the highest rank in the kingdom» (PP: 294). Det kommer ikke frem hvorvidt mr. Elton deler mr. Collins' syn, men i hans oppførsel overfor Emma er det mye som tyder på det. Flere karakterer i *Emma* har vansker med å forstå sin egen status, blant annet Emma selv, som har litt for høye tanker om seg selv. I *Emma* får dermed Austen problematisert ideen om status. Status er et abstrakt, konstruert konsept, og ved å skape karakterer som er uenige om sin eller andres plass på rangstigen får Austen frem at hun mener status ikke er så viktig som samfunnet ellers mente.

Willoughby

Elinor spekulerer tidlig på hvordan Willoughby kan ha råd til å leve som han gjør, hun har hørt fra sir John at Willoughby har en inntekt på ca. 600-700 pund i året, men han lever åpenbart godt over evne (SS: 44). Han skal arve huset og formuen til sin gamle tante (SS: 28), og det kan virke som han lever livet slik han vil, fordi han vet at når han arver vil han ha råd til å betale ned den eventuelle gjelden han har. Livet hans tar derimot en vending når tanten oppdager at han har gjort Eliza Williams gravid og forlatt henne. Tanten gjør ham arveløs og han befinner seg i en uheldig posisjon. Hadde han fortsatt vært arving til tantens formue ville han trolig giftet seg med Marianne, men hun er dessverre ikke rik nok for den posisjonen han havner i, og han sikrer seg raskt en forlovelse med miss Grey og hennes femti tusen pund (SS: 117). Willoughby er avhengig av miss Greys formue for å kunne opprettholde den livsstilen han ønsker, og selv om han elsker Marianne velger han å gifte seg til penger. Han velger altså penger over kjærlighet. Dette er han alene om, de tre andre Wickham, Lucy, og mr. Elton, gifter seg til penger, men de velger ikke bort kjærlighet. For dem står det mellom penger eller ikke penger, mens for Willoughby står det mellom kjærlighet eller penger.

Willoughby skildres ikke som en ond karakter. Han har ekte følelser for Marianne, men han er en fri sjel og han kan ta egne valg. Samtidig får leseren vite om Willoughbys oppførsel overfor Eliza Williams, og denne hendelsen gjør at man får et dårligere inntrykk av ham. Dette gjør ham til en kompleks karakter. Willoughby er et godt eksempel på hvordan menn hadde mye større valgfrihet enn kvinner hadde. En ung kvinne som var misfornøyd med sin utvalgte formue kunne avvise frieriet hans, men hun risikerte da å ikke få andre

ekteskapstilbud. Som mann har Willoughby muligheten til å finne seg en rikere ekteskapskandidat, og denne friheten utnytter han til det fulle.

I romanene antydes det at det å gifte seg kun for penger er feil, men å gifte seg uten formue hos noen av partene er skjødesløst (Bailey, 2015). Ingen av Austens heltinner gifter seg kun for penger, de er alltid glade i ektemennene sine, men likevel kommer det tydelig frem i bøkene at kjærlighet alene ikke er nok (Jones, 2009, s. 5).

Når det kommer til det potensielle ekteskapet mellom Marianne og Willoughby, forstår Elinor at om de hadde giftet seg kun for kjærligheten, ville «the burden of economizing [...] fallen on Marianne's inexperienced shoulders and [Willoughby] would have ended up regretting that he had married a woman with no fortune» (Jones, 2009, s. 144). Dette viser hvordan det å gifte seg helt uten tanke på penger var uklokt.

Disse fire karakterene er viktige for å drive handlingen i romanene fremover, men de representerer også den økonomiske realiteten på denne tiden. Austen får tydelig frem at økonomisk trygghet var så viktig at noen var villig til å gå ekstremt langt for å oppnå den. Ved å inkludere denne typen karakterer i alle tre romanene indikeres det at denne oppførselen ikke var uvanlig, og Austen får frem at det var viktig at unge kvinner var oppmerksomme på dette. Austen får også problematisert hvordan menn hadde valgfriheten, mens kvinner ofte måtte takke ja til friere de kanskje ikke elsket. Samtidig får vi gjennom Lucy Steele vite at det ikke bare var menn som var lykkejegere, selv om kvinnene var mer subtile i sin jakt.

Foreløpig kan vi se at penger i stor grad påvirker de ekteskapene jeg har omtalt i dette kapittelet. Disse fire karakterene ønsker å gifte seg til penger for å leve et komfortabelt liv, men penger var også viktig for en persons status, og derfor skal jeg i neste kapittel se på hvordan penger påvirker de ulike karakterenes status. I kapittelet kommer jeg også inn på hvordan Austen nesten alltid konkret nevner hvor stor formue de ulike karakterene har.

Hvordan påvirker penger ens sosiale status?

Å inngå et ekteskap uten tanke på formue var kun et valg de høyerestående kunne ta. De aller færreste hadde denne valgfriheten. Penger spilte åpenbart en stor rolle for hva slags status man hadde, og dette gjør Austen klart allerede i starten av *Pride and Prejudice* når mrs. Bennet informerer sin mann om at deres nye nabo har en inntekt på 4- eller 5000 i året. Hadde ikke mr. Bingley vært så rik, ville han neppe høstet så mye oppmerksomhet som han gjør. Jane Austen opplyser ofte leserne sine om hvor stor formue eller inntekt de ulike karakterene har, og de mannlige karakterene blir nærmest definert ut ifra formue. Dermed får Austen frem hvordan status var avhengig av penger. For samtidens lesere var det lett å forstå hva det betød

når for eksempel Darcy hadde en inntekt på 10.000 i året. En inntekt på 10.000 pund i året vil si at Darcy hadde investert en viss sum penger, som så ga ham en avkastning på 10.000. Ifølge Katherine Toran var det vanlig at en investering ga en avkastning på 5%, så når Darcy får tilbake 10.000 betyr det at han har investert en sum på 200.000 pund (Toran, 2015).

Frykten for å ende som peppermø

Selv om en kvinnes status i samfunnet var lavere kun fordi hun var kvinne, så var det likevel begrenset hvor mye det påvirket de få heldige kvinnene med store formuer. Dette kan vi se i *Emma*. Emma er den eneste av hovedpersonene i de tre romanene som er rik, og dermed får vi i denne romanen innblikk i tankene til de høyerestående på en helt annen måte enn i de to andre romanene. I en samtale med Harriet om Emmas ønske om å aldri bli gift har Emma selv følgende å si om egen fremtid:

It is poverty only which makes celibacy contemptible to the generous public! A single woman with a narrow income must be a ridiculous, disagreeable old maid! The proper sport of boys and girls; but a single woman of good fortune is always respectable, and may be as sensible and pleasant as anybody else! (E: 822)

Denne tankegangen er den stikk motsatte av Charlottes i *Pride and Prejudice*. Charlotte gifter seg med den kjedsommelige mr. Collins «solely from the pure and disinterested desire of an establishment» (PP: 310). 25 prosent av høytstående kvinner på denne tiden giftet seg aldri, noen fordi de ikke ønsket det, men de fleste fikk ikke muligheten. På 1800-tallet var det et flertall av kvinner, og i 1851 var det 365,000 flere kvinner enn menn i England (Jones, 2009, s. 173). Grunnen til dette var at mange menn falt i krigene som pågikk på denne tiden, samt at det var høyere dødelighet for guttebarn. Et annet problem var at det oppsto en økning i andel menn som ikke ønsket å gifte seg, på grunn av de store kostnadene en husholdning brakte med seg. (Grace, 2016). Menn utsatte gjerne ekteskap til de var i en posisjon hvor de kunne forsørge familien sin. Den gjennomsnittlige alderen ved inngått ekteskap var mellom 25 og 29 for menn, mens kvinner giftet seg mellom alderen 23 og 27. Menn hadde ikke det samme tidspresset, noe vi kan se i flere av romanene; alle mennene er eldre enn sine hustruer, blant annet er mr. Knightley seksten år eldre enn Emma. (E: 774) Jo nærmere en kvinne kom 30, desto mindre sjanse ble det for at hun kom til å bli gift. Det var nødvendig for dem å bli gift for å bli forsørget. Peppermøer ble sett ned på:

The plight of the impecunious single woman was dire and almost anything was to be preferred to the ridicule spinsters had to tolerate. They were the rejects, the women left

over after men had chosen their wives, each one a potential threat to the financial health of the nation. (Jones, 2009, s. 174)

Charlotte er eldst av en stor søskenflokk, og hun risikerer fattigdom og å bli gjort til latter hvis hun ikke blir gift. Familien hennes er ikke spesielt rik, og hun føler på en plikt overfor foreldrene som allerede har måttet forsørge henne i 27 år. «[marriage] was the only honourable provision for well-educated young women of small fortune» (PP: 310). Realiteten var at mange kvinner måtte ta lignende valg som Charlotte. Denne karakterens skjebne er på ingen måte unik, og hennes skjebne er en av de mer realistiske skjebnene beskrevet i bøkene.

Austens skildringer av mr. Collins' og Charlottes liv er positivt. Det beskrives hvordan Charlotte oppfordrer ektemannen til å være mye ute, og selv velger hun å tilbringe fritiden sin i et rom hun vet ektemannen ikke liker. At Austen gir leseren denne informasjonen viser hvordan hun ønsker at ekteskapet skal være godt. Det ville ikke påvirket handlingen i romanen om Charlotte ble ulykkelig i ekteskapet, men Austen velger likevel å forsikre leseren om at hun blir fornøyd. Dette viser en feministisk holdning hos Austen. Hun ønsket at en av de mindre heldige kvinnelige karakterene sine likevel skulle ha det bra, selv om hun ikke gifter seg med en mann hun elsker.

Men hvorfor er det greit at Charlotte gifter seg med tanke på penger, mens det er forkastelig når Willoughby eller mr. Elton gjør det? Grunnen til forståelsen for Charlottes handling er at den ikke skader andre. Den generelle tanken er at det er umoralsk å gifte seg kun med tanke på penger, men fordi det ikke går utover noen andre enn henne selv blir det godtatt. Jeg har tidligere nevnt hvordan unge kvinner kunne ofre seg selv og gifte seg med noen som gagnet familien, og Charlottes ekteskap kan også sees på som et offer. Det gjør at familien ikke trenger å forsørge henne mer.

Forskjellen mellom en rik og en fattig peppermø er slående. Hvis det Emma sier er sant, så risikerer hun ingenting ved å forbli ugift. Hun har en pen formue og kan bli boende hos sin far så lenge hun ønsker uten å være en byrde for ham, og uten å miste sin sosiale status. Charlotte derimot risikerer alt ved å forbli ugift, og ser seg dermed nødt til å gifte seg med mr. Collins. Elizabeth, som er hacket rikere, har mulighet til å avvise mr. Collins av motsatte grunner. Hun *bør* bli gift, men det er ikke presserende. Samtidig er hun seks år yngre enn Charlotte, hun er penere og vil mest sannsynlig få bedre ekteskapstilbud senere, noe hun også gjør.

Austen tar opp temaet om peppermøer og det å forbli ugift i romanene sine, og gjennom Charlotte Lucas får hun frem at mange unge kvinner giftet seg uten kjærlighet. Men

selv giftet Jane Austen seg aldri. Gjennom livet sitt hadde hun flere muligheter, og hun var forlovet en kort periode, men hun valgte å bryte forlovelsen. Hun ville ikke gifte seg med en mann hun ikke elsket (Grace, 2016).

Klasseperspektiv

På samme måte som at Emma ikke klarer å forstå at Harriet ikke er like høytstående som henne selv, kommer det også frem hvordan mr. Woodhouse ikke klarer å forstå at andre kanskje ikke er like heldige som ham selv, og at man måtte gjøre ting for å få et bedre liv. Når Emmas guvernante, miss Taylor, blir gift med mr. Weston synes mr. Woodhouse det er fryktelig. Emma prøver å overbevise ham, og sier at han må jo forstå at miss Taylor, heretter mrs. Weston, gjerne vil ha et eget hjem. Mr. Woodhouse svarer «A house of her own! But where is the advantage of a house of her own? This is three times as large» (E: 773). Her skinner mr. Woodhouses tanker om rikdom og bekvemmeligheter gjennom. Han forstår ikke at mrs. Weston så gjerne vil bo i et eget hus, for det er jo et mindre hus, når hun kunne bodd på Hartfield, det største huset i området. Han forstår ikke nødvendigheten for de mindre velstående til å gifte seg. Når mrs. Weston ikke lenger er guvernante, men gift med en ganske velstående mann, har hun steget i rang. Hun har egen vogn og egne tjenere. Ektemannen blir beskrevet som «a man of unexceptionable character, easy fortune, suitable age, and pleasant manners» (E: 771).

Mrs. Weston har vært veldig heldig, men mr. Woodhouse klarer bare ikke forstå at hun vil oppgi Hartfield og de bekvemmelighetene hun har der. Mrs. Westons liv blir nå, i hans øyne, mindre behagelig. Her har mrs. Weston likheter med Charlotte Lucas. Charlotte giftet seg med mr. Collins for å kunne få styre i sitt eget hus, og selv om mrs. Weston fikk en hyggelig ektemann på kjøpet, er de like når det gjelder det at de ønsket et eget hus og å kunne bestemme selv uten hensyn til andre. Det trekker også paralleller mellom mr. Woodhouse og Elizabeth Bennet. Begge er rikere enn Charlotte og mrs. Weston, og de klarer ikke helt å forstå at venninnene deres ønsker å oppgi det livet de har for ekteskapet og mulighetene det bringer. Ved å gifte seg blir mrs. Weston reddet fra et liv i relativ fattigdom, men mr. Woodhouse klarer ikke å forstå dette. Elizabeth har forståelse for Charlottes posisjon, men hun klarer likevel ikke forstå hvor presserende den er. Hun klarer ikke se at det å gifte seg med mr. Collins er løsningen.

Mr. Woodhouse, og til en viss grad Emma, representerer mennesker som selv lever i en så høy grad av velstand at de ikke har problemer, og dermed ikke klarer å forstå at andre kan ha det. De er interessante karakterer, og Austen får frem hvordan skjevhetene i samfunnet

ikke var like tydelige for dem som var øverst. Dette er en likhet med mr. Bennet. Mr. Bennet som mann forstår ikke realitetene for kvinner, og mr. Woodhouse og Emma forstår ikke realitetene for de fattige.

Interessant nok er *Emma* den eneste romanen som ikke eksplisitt nevner størrelsen på formuen til de ulike karakterene når de blir introdusert. Dette er en kontrast til *Pride and Prejudice* hvor det fra første side er fokus på hvor stor inntekt mr. Bingley har. Dette introduserer tanken om at de som allerede er rike ikke er like opptatt av formue som de mindre heldige. Emma, mr. Woodhouse og de andre er tilfreds med at omgangsvennene deres er rike nok, og trenger ikke å vite i detalj akkurat hvor mye hver enkelt besitter, mens mrs. Bennet er svært opptatt av formuen til sin nye nabo. Igjen belyser Austen skjevhetene i samfunnet, og hvordan de mer heldige ikke har forståelse for de mindre velstående.

Grunner til å gifte seg

Charlotte og mrs. Weston ønsker seg et eget hus å stelle i, og det er én av grunnene til at de inngår ekteskap med sine menn. I mrs. Bennet møter vi en kvinne som er svært opptatt av å få døtrene sine gift, og nå skal jeg se på hva som kan være grunnen til denne besettelsen; *Pride and Prejudice* åpner med at mrs. Bennet forteller sin ektemann at en ung mann har flyttet til nabolaget. Det første hun fokuserer på er at han er rik. «A single man of large fortune; four or five thousand a year. What a fine thing for our girls!» (PP: 235). En vanlig leser vil kanskje tenke at mrs. Bennet er tåpelig som fokuserer så mye på formuen denne nye naboen har, men ved ettertanke, og når man senere i romanen får vite at ingen av døtrene skal arve Longbourn, så forstår man hvorfor hun fokuserer så mye på dette. Familien Bennet vil stå overfor en vanskelig situasjon den dagen mr. Bennet dør. De risikerer å være uten sted å bo, og uten inntekt. Derfor er det nødvendig at hvert fall én av døtrene gifter seg såpass rikt at hun kan hjelpe moren og de andre søstrene når faren dør. Denne potensielle skjebnen deler de med Dashwood-kvinnene, som når mr. Dashwood dør blir «nedgradert» til gjester i sitt eget hjem, og blir nødt til å finne seg et annet sted å bo. Hadde Marianne eller Elinor blitt gift før mr. Dashwood døde, kunne moren og de to andre søstrene flyttet inn der, men siden det ikke er tilfellet må de til slutt flytte til Barton Cottage.

Status hadde mye å si i samfunnet på denne tiden, og dette gjenspeiles i romanene. I dette kapittelet har jeg nevnt hvordan mr. Bingley med én gang får alles oppmerksom på grunn av formuen sin og statusen han har. Ved hjelp av Emmas tanker om penger og status har jeg sett på hvordan hun ser på ugifte kvinner, og gjennom Charlotte hvordan Austen får frem realiteten for ugifte kvinner. Emma og mr. Woodhouse representerer hvordan de rike

ikke alltid har forståelse for de mindre heldige i samfunnet, og gjennom deres diskusjon om Mrs. Weston kom jeg videre inn på ulike grunner til å gifte seg.

Pengers betydning for ekteskapene

Pride and Prejudice begynner med en av litteraturverdenens mest kjente åpningslinjer: «It is a truth universally acknowledged, that a single man in possession of a good fortune, must be in want of a wife» (PP: 235). Med denne setningen setter Austen tonen og tematikken for hele romanen, men uansett hvor ikonisk denne setningen er så rommer den ikke den fulle sannheten. Sannheten er heller det motsatte, at single *kvinner* var «in want of» en mann med god formue. Dette kommer tydelig frem i alle tre romanene, blant annet ved Mrs. Bennets tydelige ønske om at døtrene skal gifte seg med en mann med formue. Det er også gjennomgående i denne oppgaven. Penger og velstand spiller en stor rolle i romanene og Austen får godt frem nødvendigheten av ekteskap og hvordan kvinner var avhengig av å gifte seg godt eller bli forsørget av mannlige slektninger. Temaet ekteskap er gjennomgående i romanene fordi det var gjennomgående i samfunnet på den tiden. En kvinne var ingenting uten en ektemann, og en ung, fattig kvinne risikerte alt ved å forbli ugift.

Fordi formue og status var så viktige faktorer er det flere ganger i romanene at det virker som karakterenes muligheter skal bli begrenset på grunn av dette. De to hovedkarakterene Marianne og Elizabeth holder begge på å bli forhindret i å bli gift med den de elsker. Darcy kjemper lenge med følelsene sine før han frir til Elizabeth for første gang. *Pride and Prejudice* kunne endt med at Darcy ikke klarte å se forbi Elizabeths «simple forbindelser», og hun hadde da kanskje måttet takke ja til en som var nærmere hennes egen klasse. Austen får tydelig frem at muligheten for at Elizabeths muligheter skulle bli begrenset på grunn av statusen hennes var høyst reell.

Marianne har to potensielle ektemenn i *Sense and Sensibility*. Willoughby virker i starten som en god kandidat, på grunn av Mariannes sterke følelser for ham. Men når Willoughby blir gjort arveløs av tanten velger han bort Marianne til fordel for en med større formue. Mariannes mangel på formue gjør at hun ikke får gifte seg med ham selv om hun på det tidspunktet ønsker det. Boken kunne endt med at Marianne levde ulykkelig resten av livet, på grunn av tapet av Willoughby.

Av sekundære karakterer er det flere som møter begrensninger, eller nesten mister den de vil ha på grunn av sin lave status. Mr. Darcy velger å skille Jane og Mr. Bingley fordi han ikke tror Jane har romantiske grunner for å oppmuntre Bingley, men at hun heller er ute etter pengene hans. Som beskrevet i et tidligere kapittel har Darcy sterk motvilje mot familien

Bennet og deres forbindelser. Darcy har naturlig nok de samme tankene om Jane som om Elizabeth og han anser det som sin plikt å redde Bingley fra et upassende parti. At Darcy er bekymret for Bingley kommer nok av at han har andre erfaringer med lykkejegere.

Før handlingen i *Pride and Prejudice* finner sted har mr. Wickham prøvd å forføre Georgiana Darcy og blitt hindret av mr. Darcy. I den forbindelse får vi som lesere se hvordan sosial status kan hindre en karakter på andre måter; Georgiana skal arve 30.000 pund og som ung pike er hun i fare for å bli et offer for lykkejegere. Georgiana kan, i likhet med Emma, mest sannsynlig gifte seg med den hun måtte ønske, men hun må være forsiktig med å velge noen som kanskje har vinningsmotiver bak kurtiseringen. Som nevnt var ekteskapslovene slik at når man giftet seg fikk mannen rett på hele hustruens formue, og derfor var det mange som ønsket å gifte seg med rike kvinner.

Harriet i *Emma* ender til slutt med mr. Martin, men før det opplever hun to ganger at hun ikke har høy nok rang for enkelte. Når Emma sier til mr. Elton at hun trodde han var forelsket i Harriet, ler han av henne. Mr. Elton mener at Harriet er langt under hans stand, og ideen om at han skulle ha kurtisert henne er latterlig for ham.

Jeg har allerede nevnt hva mr. Knightley mener om Harriets sosiale status, og selv om han synes hun er en «pretty girl» (E: 808) er det lite sannsynlig at han noen gang vurderte henne som en mulig ekteskapskandidat for seg selv. Da Harriet var interessert i mr. Knightley ble hun dermed begrenset på grunn av sin lave rang.

Jane Austen skrev sine romaner i den romantiske perioden i England, men mange akademikere argumenterer for at bøkene hennes faller inn under realismen. Likevel ender alle romanene jeg har arbeidet med i denne oppgaven godt, og alle hovedkarakterene får et lykkelig ekteskap. Derfor er det ingen av hovedpersonene som blir begrenset i så stor grad at de ikke får gifte seg med den de elsker, og Austen nøyer seg heller med å antyde hvordan de kunne blitt det.

Når det kommer til de mange ekteskapene inngått i romanene spiller penger størst rolle for de karakterene som ikke allerede er spesielt rike, eksempelvis Willoughby og mr. Wickham. Hos parene hvor det er formue på begge sider så skaper naturlig nok ikke pengene noen konflikt. Det ser vi i ekteskapet mellom mr. Knightley og Emma. Når det kommer til de parene hvor den ene parten har penger, kommer mrs. Jennings' tanker tilbake. Mr. Bingley, mr. Darcy og oberst Brandon gifter seg alle med vakre piker med gode manerer, og dermed godtas det at de gifter seg med noen under sin rang.

Når vi nå ser på ekteskapene hos henholdsvis primær- og sekundærkarakterer, er det en sterk kontrast. Alle hovedpersonene gifter seg av kjærlighet, og penger spiller faktisk liten

rolle i de inngåtte ekteskapene, selv om det alltid i starten ser ut til at det skal skape problemer.

Penger er åpenbart en viktig del av alle samfunn. Samfunnet vi møter i Jane Austens romaner er basert på et klassesystem som i det store og hele dreier seg om hvor stor formue man har, og hvor denne formuen kommer fra. Alle karakterene har et forhold til penger. I ekteskapene mellom oberst Brandon og Marianne, mr. Darcy og Elizabeth, og Jane og mr. Bingley er det ikke pengene direkte som avgjør om de blir gift, og man kan egentlig si at det er motsatt. De blir gift fordi de klarer å overvinne det at penger spiller en rolle i et forhold. I et ekteskap hvor én av partene har penger kan det fort bli en skjevfordeling, men disse karakterene klarer å overvinne dette momentet og får lykkelige ekteskap.

Når det kommer til sekundærkarakterers ekteskap så er det mer tydelig at pengene spiller en rolle. For Charlotte er det ikke nødvendigvis størrelsen på mr. Collins' formue, men det at han er i stand til å forsørge henne, som er den viktigste faktoren. Og som jeg diskuterte i et tidligere kapittel så er penger svært relevant for ekteskapene til mr. Elton, mr. Willoughby og mellom Lydia og mr. Wickham. Det kan være liten tvil om at Lydia og mr. Wickham ikke ville blitt gift uten Darcys pengehjelp. Og både mr. Elton og Willoughby gifter seg med en kvinne med penger. Det samme er tilfelle for Lucy Steele. Austen får tydelig frem at ingen av disse fire parene ville blitt gift uten pengefaktoren.

En annen kontrast i ekteskapene for sekundærkarakterene er at de alle gifter seg med sin utvalgte nokså raskt etter at de treffer dem, noe som tyder på at det ikke nødvendigvis er sterk kjærlighet som binder dem sammen. Alle hovedpersonene møter sin utkårede tidlig i den aktuelle romanen, men ingen ekteskap blir inngått før romanen nærmer seg slutten. Det eneste unntaket er Emma og mr. Knightley som har kjent hverandre hele Emmas liv, men de bruker likevel hele romanen på å utvikle følelser for hverandre. Dette viser hvordan hovedkarakterene i alle romanene bruker tid på å bli ordentlig kjent med sin utkårede, og når de endelig gifter seg er det ekteskap basert på kjærlighet og respekt.

Som nevnt tidligere valgte Austen å forbli ugift istedenfor å gifte seg med en mann hun ikke elsket. Ved å se på hvordan alle Austens heltinner gifter seg av kjærlighet så er det tydelig at Jane Austen var en av dem som mente at kjærlighet var viktig i et ekteskap. I et brev til sin niese Fanny Knight skrev Austen «anything is to be preferred or endured rather than marrying without affection» (Hughes-Hallet, 1991, s. 11). Det er helt klart at Austen ønsket seg en verden der ekteskap var basert på kjærlighet, og hun får dette tydelig frem i romanene. Et ekteskap basert på kjærlighet indikerer en større valgfrihet for kvinners del, og dermed viser Austen en feministisk holdning med dette.

Avslutning

I denne oppgaven startet jeg med hvordan ulike kvinnesyn kommer frem i bøkene ved å se oppførselen og uttalelsene til flere av karakterene. Allerede fra starten av var det klart at kvinners mulighet var mer begrenset enn menns og etter delen om kvinnesyn diskuterte jeg betydningen av gode familieforbindelser og hvordan det var vanlig å gifte seg innad i egen sosial krets. Deretter fulgte et kapittel om hvordan flere karakterer på tvers av bøkene gifter seg kun for å opprettholde en livstil noe som videre førte meg inn på et kapittel om hvordan karakterenes status er påvirket av formuen deres. Her tok jeg også opp hvordan frykten for å ende som peppermø var svært til stede for fattige kvinner, men at Emma har et annet syn på grunn av sin posisjon. Jeg drøftet hvordan blant annet Emma og mr. Woodhouse viser liten forståelse for posisjonen til de karakterene som er mindre velstående enn dem selv. Til slutt diskuterte jeg ulike grunner karakterene har til å inngå ekteskap. Det siste kapittelet i oppgaven tok for seg i hvilken grad penger spiller en rolle i de ulike ekteskapene som blir inngått i romanene og jeg kom frem til at hovedkarakterene i mindre grad enn sekundærkarakterene blir definert av penger.

I denne oppgaven ville jeg analysere kvinners rolle i 1800-talls England, slik den blir presentert i tre romaner av Jane Austen. Jeg ville også se på hvordan Austen viser feministiske holdninger gjennom forfatterskapet sitt. Jeg har fått frem hvordan en kvinnes status var avhengig av familien og formuen hennes. Frykten for å forbli ugift var reell for kvinner på denne tiden, og ved å se på de ulike synene Emma og Charlotte har på dette temaet fikk jeg frem hvordan penger påvirket status. Jeg kom tidlig frem til at det i stor grad er sekundærkarakterene som blir begrenset på grunn av sin status, mens hovedkarakterene klarer å overvinne den hindringen manglende status og formue skaper.

Når det kommer til problemstillingen min, hvordan penger påvirker ekteskapene som blir inngått i bøkene, er konklusjonen klar. Penger spiller en stor rolle for mange av karakterene, men ikke når det kommer til hovedkarakterene. For Elizabeth, Marianne, Elinor og Emma er det ikke pengene som avgjør hvem de gifter seg med. De gifter seg alle av kjærlighet. Sekundærkarakterene gifter seg av mer praktiske grunner, som for å oppnå velstand, eller for å bli forsørget.

Gjennom å skrive om heltinner som alle gifter seg av kjærlighet, og ved å selv forbli ugift i fravær av dette, viser Austen en feministisk tendens. Gjennom romanene sine problematiserer hun kvinners posisjon på denne tiden, og hun får frem at hun selv var motstander av hvordan kvinner ble sett på. I *Pride and Prejudice* har hun skrevet inn en

meningsutveksling mellom Darcy, Elizabeth og miss Bingley som drøfter hvordan det var forventet at en kvinne skulle te seg, og gjennom Elizabeths meninger får Austen vist hva hun selv syntes om temaet. Jeg vil derfor konkludere med at selv om Austen ikke brukte ordet «feminisme» vil jeg likevel kalle henne en feminist.

Referanser

- Austen, J. (1811) *Sense and Sensibility*. I *The complete novels of Jane Austen*. London: Wordsworth editions. (2004)
- Austen, J. (1813) *Pride and Prejudice*. I *The complete novels of Jane Austen*. London: Wordsworth editions. (2004)
- Austen, J. (1815) *Emma*. I *The complete novels of Jane Austen*. London: Wordsworth editions. (2004)
- Bailey, M. (2015) The marriage law of Jane Austen's world. *Persuasions on-line*. (volume 36, no. 1) Hentet fra <http://jasna.org/publications/persuasions-online/vol36no1/bailey/>
- Grace, M. (2016) *Courtship and marriage in Jane Austen's world*. [Kindle DX version] Fra https://www.amazon.com/gp/product/B01L83J80U/ref=ppx_yo_dt_b_d_asin_title_o01?ie=UTF8&psc=1
- Hughes-Hallet, P. (1991) *My Dear Cassandra: Selections from the Letters of Jane Austen (The Illustrated Letters)* U.S.: Collins & Brown.
- Jones, H. (2009) *Jane Austen and marriage*. London: Continuum.
- Purdue university (u.å) *Literary Theory and Schools of Criticism*. Hentet fra https://owl.purdue.edu/owl/subject_specific_writing/writing_in_literature/literary_theory_and_schools_of_criticism/feminist_criticism.html
- Showalter, E. (1979) Mot en feministisk poetikk. I Kittang, A., Linneberg, A., Melberg, A., Skei, H. H. (Red.) *Moderne litteraturteori*. (s. 349-368). Oslo: Universitetsforlaget AS.
- Toran, K. (2015) The Economics of Jane Austen's World. *Persuasions on-line*. (Volume 36, no. 1) Hentet fra <http://jasna.org/publications/persuasions-online/vol36no1/toran/>